

7-4650

T.C

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.16.0.SGB.0.10.01.00/610 - 64604
Konu : Soru Önergesi

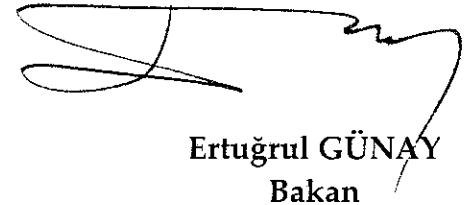
22/03/2012

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 08/03/2012 tarihli ve A.01.0.KKB.0.10.00.00 - 52858 sayılı yazınız.

İstanbul Milletvekili Av. Mahmut TANAL'ın 7/4650 Esas No'lu soru önergesinin cevabı ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Ertuğrul GÜNAY
Bakan

EK: Cevap (3 sayfa)

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ AV. MAHMUT TANAL'IN 7/4650 ESAS NO'LU
YAZILI SORU ÖNERGESİNE BAKANLIĞIMIZCA HAZIRLANAN CEVAP**

Anadolu toprakları medeniyetler beşiğidir. Dünyanın en büyük ikinci mozaik müzesi, Antakya'da bulunmaktadır. Neolitik Dönem'e ait en eski yerleşimlerden bir tanesi olarak tanımlanan ve tarihteki ilk ev mimarisi, ilk kutsal yapı, ilk manzara resmi Anadolu topraklarındadır. İzmir Efes'te bulunan Artemis tapınağı bir mimari harikasıdır. İlk para, Türkiye'nin Ege Bölgesi'nde basılmıştır. Dünyanın en değerli ipek kilimleri, Konya'daki Mevlana Müzesi'nde bulunmaktadır. Dünyanın ilk katedrali Anadolu'dadır. Anadolu, güçlü Frig Kralı Midas, tarihin babası Herodot ve havari Aziz Paul gibi pek çok tarihi şahsiyetin doğduğu yerdir. Aziz Nikola ya da bugün bilinen adıyla Neol Baba Anadolu'da doğmuştur. Hristiyanlar tarafından hac merkezi olarak kabul edilen Meryem Ana Evi Anadolu'dadır. Anadolu burada sayamadığımız daha birçok önemli şahsiyete, medeniyete, dine ve inanca ev sahipliği yapmıştır.

Son günlerde basında yer alan haberlere göre; Şanlıurfa Göbeklitepe'de insanlık tarihinin en eski tapınakları Alman arkeologlar tarafından yapılan kazılarla çıkartılıyor. Kazının yapıldığı yer İrem Bahçeleri diye bilinen dört nehrin (Dicle, Fırat, Asi, Aras) ortası olarak kabul ediliyor. Karbon testlerine göre bu kazı insanlık ve inanç tarihinin bilinen en eski yerleşim bölgesinde yapılıyor. Bu nedenlerle aşağıdaki soruların cevaplandırılması gereği doğmuştur.

SORU 1: Şanlıurfa Göbeklitepe'de Alman arkeologlar tarafından uzun zamandan beri kazı çalışmaları yapıldığı doğru mudur?

CEVAP 1: Şanlıurfa ili, Merkez, Örencik Köyü, Göbeklitepe ören yerinde 1995-2006 yılları arasından Şanlıurfa Müzesi Müdürlüğü başkanlığında, Alman bilim heyetlerinin katılımı ile kazı çalışmaları gerçekleştirilmiş olup, 2007 yılından bu yana ise Bakanlığımız ve Alman Arkeoloji Enstitüsü adına Prof. Dr. Klaus SCHMIDT başkanlığındaki bir ekip tarafından kazı çalışmalarına devam edilmektedir.

SORU 2: Bu çalışma neden Bakanlığınız tarafından görevlendirilen Türk arkeologları tarafından yapılmamaktadır?

CEVAP 2: Ülkemizde Bakanlar Kurulu Kararı ve Bakanlığımız izinleri ile yürütülen 123 Türk kazısı, 48 yabancı kazı bulunmakta olup, Göbeklitepe kazıları da ülkemizde Alman bilim heyetlerince Bakanlığımız izinleri ile yürütülen 12 kazıdan birisidir. Bu haliyle Göbeklitepe kazıları da diğer kazı çalışmaları gibi Bakanlığımız ve bağlı bulundukları bilim kuruluşu adına sürdürülmektedir.

SORU 3: Bu çalışmalar Alman arkeologları tarafından yapılıyorsa, Bakanlığınız kontrol ve gözetimi altında mı yapılıyor? Bakanlık tarafından görevlendirilen kişiler kazı çalışmasına katılıyor mu?

CEVAP 3: İlgili mevzuat kapsamında, Göbeklitepe gibi tüm kazı ve araştırmalara Bakanlığımızca bir temsilci görevlendirilerek, temsilciler tarafından çalışmalara ilişkin olarak hazırlanan raporlar Bakanlığımıza iletilmektedir. Söz konusu raporlara ilişkin tüm değerlendirmeler Bakanlığımız Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğünce yapılmaktadır. Bununla birlikte ilgili mevzuat kapsamında söz konusu kazı çalışmalarına "Doktor" unvanına sahip, ilgili meslek alanında bir Türk kazı başkan yardımcısı da görevlendirilmektedir.

SORU 4: Bu çalışmalarda elde edilen arkeolojik eserlerin kaydı ve muhafazası nasıl nerede ve kimler tarafından yapılıyor?

CEVAP 4: Kazı çalışmalarında bulunan etütlük ve envanterlik nitelikteki eserler kazı çalışmaları sırasında Bakanlık temsilcisi ve kazı başkanlığı tarafından kayıt altına alınmakta, elde edilen etütlük ve envanterlik buluntular ilgili müze müdürlüğü olan Şanlıurfa Müzesi Müdürlüğüne teslim edilmektedir. Yine ilgili mevzuat kapsamında kazı evi ve depolarında kazı sezonu sonunda envanterlik nitelikte eser bulundurulması mümkün değildir.

SORU 5: Basında yer alan haberlere göre Bakanlığın ihmalleri neticesinde, bu kazı çalışmalarında ortadan kaybolan eserler olduğu belirtilmektedir. Bu kaybolan eserler hakkında Bakanlığınızın yürüttüğü çalışmalar nelerdir? Kaybolan heykelden sonra bölgeye güvenlik kamerası konulmuş mudur? Konulduysa bu önlemi almakta geç kalınmamış mıdır?

CEVAP 5: Yabancı bilim heyetlerince yürütülen tüm kazı çalışmalarında olduğu gibi, Göbeklitepe kazı çalışmalarında da, kazı yeri ve kazı yerindeki sabit tesisler ile bunlar içindeki her türlü malzemelerin korunması ve buna yönelik güvenlik görevlisi-bekçi görevlendirilmesi gibi yükümlülükler ilgili mevzuat kapsamında Göbeklitepe kazısı başkanlığına verilmiştir.

Söz konusu alanda kaybolan esere ilişkin olarak, yurt içinde ve yurt dışında ilgili kurum ve kuruluşlar ile gerekli koordinasyon sağlanmış olup, kaybolan eser konusunda takip çalışmaları sürdürülmektedir.

Bununla birlikte, söz konusu alanın güvenliğinden sorumlu kazı başkanlığına da kazı alanındaki güvenlik önlemleri konusunda gerekli talimat verilmiş olup, mevcut güvenlik görevlileri yanında, alanın kapalı devre kamera sistemi ile de güvenliğinin sağlanmasına başlanmıştır.

Buna ilaveten, bahse konu esere yönelik olarak takdir edilen bedelin, sorumlular tarafından ödenmesi de sağlanmıştır.

SORU 6: Daha fazla eserin kaybolmaması için Bakanlığınızın aldığı önlemler nelerdir? Alman arkeologların çalışmalarına son verilmesi söz konusu olabilir mi?

CEVAP 6: Kazı ve araştırma çalışmalarının, başladığı günden bu yana elde edilen bilimsel verilerle, ülkemiz ve dünya arkeoloji kamuoyu tarafından dikkatle ve yakından takip edilen, Erken Neolitik Dönem'e ait ünik eserleri bünyesinde barındıran ve günümüzden 12.000 yıl öncesine tarihlenen en erken tapınak örneklerinden olan Göbeklitepe'nin, insanlık tarihi ve arkeoloji literatürü açısından çok önemli bir yere sahip olduğu bilinmektedir.

Bu kapsamda, UNESCO Dünya Kültür Mirası Listesine aday olan ve I. Derece Arkeolojik Sit Alanı içerisinde kalan Göbeklitepe'ye yönelik projelerin gerçekleştirilmesine çalışılmaktadır.

Bununla birlikte, 2010-2011 yıllarında Türk bilim heyetlerince yürütülen 3 ve yabancı bilim heyetlerince gerçekleştirilen 3 olmak üzere toplam 6 kazı çalışmasına ilişkin izinler ilgili mevzuatta belirtilen hususlara aykırılık nedeniyle iptal edilmiş olup, ilgili mevzuat kapsamında yükümlülüklerini yerine getirmeyen çalışmalar konusunda değerlendirmeler yine Bakanlığımızca yapılmaktadır.

